

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ
Юридичний факультет
Кафедра цивільно-правових дисциплін і трудового права
імені професора О.І. Процевського

«Актуальні проблеми приватного та публічного права»

Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції
присвяченої 91-річчю з дня народження член-кореспондента НАПрН
України, академіка Міжнародної кадрової академії, Заслуженого діяча
науки України, доктора юридичних наук, професора Процевського О.І.

27 березня 2020 року
м. Харків

УДК 349.2:342.727
ББК 67.305
А 43

Актуальні проблеми приватного та публічного права : матеріали II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції присвяченої 91-річчю з дня народження член-кореспондента НАПрН України, академіка Міжнародної кадрової академії, Заслуженого діяча науки України, доктора юридичних наук, професора Процевського О.І. (27 березня 2020 року). – Харків, 2020. – 236 с.

У матеріалах збірника представлені результати наукових досліджень вчених, присвячених актуальним проблемам приватного та публічного права.

Видання адресоване вченим, аспірантам, докторантам, викладачам закладів юридичної освіти, працівникам суду, адвокатури, органам юстиції, співробітникам Державної служби зайнятості України, практикуючим юристам, громадським діячам, профспілковим активістам, іншим особам, що цікавляться проблемами приватного та публічного права.

Матеріали конференції оприлюднені у електронному вигляді на сервері відкритого електронного архіву (репозитарію) Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди EKhNPUiR (електронний архів): <http://dspace.hnpu.edu.ua/> та на сайті юридичного факультету: <http://www.hnpu-laws.in.ua/> у розділі «Наука».

Оргкомітет інтернет-конференції не завжди поділяє думку учасників. У збірнику максимально точно збережена орфографія і пунктуація, які були запропоновані учасниками. Повну відповідальність за достовірну інформацію несуть учасники та їх наукові керівники.

Всі права захищені. При будь-якому використанні матеріалів конференції посилання на джерела є обов'язковим.

Синчук С.М.	
Про деякі неузгодження у законодавчому регулюванні соціального супроводу осіб/сімей в Україні.....	154
Прийменко О.С.	
Порядок стажування молоді в органах Пенсійного фонду України	157
Сташків Б.І.	
Проблеми досягнення паритетного становища жінок і чоловіків у сфері пенсійного забезпечення	158
Гоц-Яковлєва О.В.	
Договірні засади у праві соціального забезпечення України.....	164
Лук'янчиков О.М.	
Симулякр базового державного соціального стандарту	167
Сіньова Л.М.	
Поняття та значення прожиткового мінімуму	170
Соловійов О.В.	
Деякі аспекти правового регулювання соціального страхування від нещасного випадку студентів та інших осіб, які навчаються	173
Бук М.О.	
Реформування законодавства у сфері соціальної реабілітації.....	177
Гуцко П.А.	
Некоторые проблемы проведения оценки условий труда в Республике Беларусь.....	179
Цуварев О.Ф.	
Категорія «якість життя» у контексті соціальної політики держави	182

**Секція «Цивільне право та сімейне право. Цивільний процес.
Господарське право та господарський процес. Право інтелектуальної
власності»**

Сприндис С.І.	
Генезис договору франчайзинга.....	186
Хватик Ю.А., Бондаренко М.С.	
К вопросу о правовом регулировании краудфандинга	189
Пономаренко О.М.	
Реформування сімейного законодавства в часи рекодифікації Цивільного кодексу України	192
Ждан М.Д.	
Щодо співвідношення норм матеріального та процесуального права стосовно досудового врегулювання господарських спорів.....	195
Циркуненко О.В.	
Особенности разгляду справ про банкрутство фізичних осіб: процесуальний аспект	199

**Секція «Цивільне право та сімейне право. Цивільний процес.
Господарське право та господарський процес. Право інтелектуальної
власності»**

УДК 347.1

Orcid 0000-0003-2488-742X

Сприндис Сергій Іванович,

Доцент кафедри цивільно-правових дисциплін і
трудового права імені професора О.І. Процевського
ХНПУ імені Г.С. Сковороди,
кандидат юридичних наук, доцент

ГЕНЕЗИС ДОГОВОРУ ФРАЙЧАЙЗИНГА

З прийняттям Цивільного кодексу України в 2003 році, введеного в дію з 01.01.2004 року, та Господарського кодексу України 16.01.2003 року, в Україні були легалізовані багато суспільних відносин, які були невластиві комуністичній державі (рента, факторинг т.п.). До їх числа належить і договір комерційної концесії [1, гл.76; 2, гл. 36]. Легалізоване в Україні поняття комерційної концесії безумовно дало поштовх у розвитку даного виду ділових відносин: для компаній - це спосіб розширення бізнесу, а для підприємців є найшвидшим способом навчання і отримання можливості стати власником бізнесу.

Для найкращого розуміння сутності функціонування і економічного ефекту сучасного договору франчайзингу необхідно розкрити історію його походження і розвитку.

Багато вчених вважають, що історія розвитку франчайзингу починається в Середньовіччі, коли в 1559 році король Британії надав баронам право збирати податки на певних територіях в обмін на попередню оплату або на різні послуги (надавати солдатів для армії). Вільним людям, або громадянам міст, була надана франшиза (дозвіл) на продаж свого товару на ринках і ярмарках зазначених певних територій за плату. По-суті - це поклало основу формування франчайзингу протягом кількох століть [3, с. 6].

В кінці 19 ст. відбуваються кардинальні зміни в розвитку виробничих відносин: виробник став виробляти продукції більше, ніж самостійно міг реалізувати. Економлячи і гроші і час на організацію збуту, великі компанії, наприклад «Зінгер», поступаються дрібному бізнесу право на продаж своїх виробів по всій території США. Так як в той час було не прийнято купувати швейні машинки в магазинах, то продавці отримали виключне право на продаж швейних машин через комівожерів безпосередньо вдома у покупців [4].

Компанія «Дженерал моторс» при розробці своєї франчайзингової системи, стала використовувати в 1898 році для продажу своєї продукції окремих дилерів (франчайзи) [5]. Зміст договору зводився до того, що дилеру

(франчайзі) виділялася певна територія на якій йому гарантувався захист від конкуренції, в обмін дилер (франчайзі) брав на себе зобов'язання не продавати машини інших виробників, забезпечувати високий рівень обслуговування і підтримка іміджу франчайзера [6].

Початок ХХ століття характеризується багатьма потрясіннями, війнами, революціями, конфліктами, в які були втягнуті багато світових держав. Відродження економіки багатьох держав починається після закінчення Другої Світової війни. Бурхливому розвитку франчайзингу не тільки в США, а й в усьому світі сприяв прийнятий в США в 1946 році Закон про товарні знаки [7].

Саме завдяки прийняттю цього закону, підприємці отримали можливість отримання додаткового прибутку шляхом надання права іншим підприємствам на використання своїх товарних знаків під різнобічним контролем і захистом закону, дозволила франчайзеру без додаткових витрат розширити межі свого бізнесу. Так, відомі у всьому світі гіганти з виробництва безалкогольних напоїв, компанії «Кока-Кола» і «Пепсі», які в зв'язку з високим вмістом води в їх продукції не дозволяли (або робили не вигідними) централізоване виробництво і продаж своїх напоїв в Європі, стали виробляти концентрований сироп і вже його розподілять між місцевими заводами з розливу, які залишаються у власності франчайзі і управляються ними [8].

Цікава історія становлення іншої, не менш відомої торгової марки. Рей Крок (Ray Kroc), продаючи молочні міксери, чув про успіхи придорожного кафе і в 1945 році він їде в Сан-Бернардіно, штат Каліфорнія, щоб на власні очі побачити, як тут поставлена справа. Закусочна для автомобілістів «Макдоналдс» приємно дивує його: Крок не помічає ні мух, ні сміття. Є черги до роздаточного віконця, але клієнти закладу нахваляють ресторанчик самообслуговування. Рей Крок був захоплений організацією роботи ресторану. Успіх ресторану не давав йому спокою і через кілька тижнів він звернувся до власників ресторану братам Макдоналд, старший Мак і молодший Дік, і через деякий час право на поширення «Макдоналдса» вони продали йому. 2 березня 1955 року Крок засновує компанію по франчайзингу «McDonald's System Inc» (після 1960 - McDonald's Corporation). У той час десятки бізнесменів впроваджували франчайзинг в галузь швидкого харчування, ліцензіями торгували всі великі власники ресторанів. Але саме Рей Крок перетворив корпорацію в імперію. З ресторану в глухій провінції завдяки франчайзингу розвинулася всесвітня мережа з більш ніж 14 000 підприємств.

Рей не вигадав фастфуд - він його продавав, він не винайшов франчайзинг - він його удосконалив. Підхід Крока до франчайзингу став не менш революційним, ніж «ноу-хау» братів Макдоналд в галузі харчування.

У перший рік Крок продав 18 франшиз, одна з ліцензій дісталася чиказькому журналісту Сенді Егет. Вклавши в покупку ліцензії 950 \$, а в будівництво 25 000 \$, в 1955 він відкрив свій «Макдональдс». Закусочна мала миттєвий успіх, щоденна виручка становила сотні доларів, його прибуток на

порядок перевищила дохід самого Крока. Егет перший з франчайзі вибрався «з грязі в князі», придбав розкішний особняк.

Кращу піар-компанію важко навіть уявити, люди шикуються в чергу, щоб купити шанс на багатство - франшизу. З окремих успішних франчайзі і виросла імперія «Макдональдс». А про Крока стали говорити, що він заселив США мільйонерами [9].

І так, історія розвитку договору франчайзингу та його значення як для світової економіки, так і для економіки України - зрозуміло. Але питання, щодо можливості взаємозаміни понять франчайзинг і комерційна концесія, певним чином залишається відкритим.

Список використаних джерел:

1. Цивільний кодекс України. Закон України від 16 січня 2003 року № 435-IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, №№ 40-44, ст.356
2. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року № 436-IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 18, № 19-20, № 21-22, ст.144
3. Новосельцев О.В. Франчайзинг: история развития, правовое регулирование, оценка. // Финансовая газета.-1999. - № 18.
4. История происхождения коммерческой концессии (франчайзинга) // [Електронний ресурс] — Режим доступа: <file:///d:/user/Desktop-old/франчайзин/история.htm>
5. Ділер (англ. dealer «торговец»): — фізична чи юридична особа, яке закупає оптом продукцію компанії, а потім продає його в роздріб або дрібним оптом (наприклад, автомобільний дилер); // [Електронний ресурс] — Режим доступа: [https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D0%B8%D0%BB%D0%B5%D1%80_\(%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D1%8F\)](https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D0%B8%D0%BB%D0%B5%D1%80_(%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D1%8F))
6. Договор коммерческой концессии: сравнительный анализ ключевых аспектов по российскому и зарубежному законодательству. // А.А. Коваленко, // Вестн. Моск. ун-та. Сер. 21. Управление (государство и общество). 2017. № 3
7. Регистрация товарного знака в США // [Електронний ресурс] — Режим доступа: <https://legal-support.ru/services/trademarks/mezhdunarodnaya-registraciya-tovarnogo-znaka/ssha/>
8. История происхождения коммерческой концессии (франчайзинга) // [Електронний ресурс] — Режим доступа: <file:///d:/user/Desktop-old/франчайзин/история.htm>
9. Биография Рэя Крока – основателя Макдональдс (цитаты, фото, личная жизнь, история успеха) // [Електронний ресурс] — Режим доступа: <https://myrouble.ru/ray-kroc-bio/>